

První duchovní meditace s budoucím knězem Vojtěchem Novotným - cesty k Bohu v Polabí a o pravdách, které člověka nesou jako andělé.

Teze:

„Otázka Boha je též hledáním pravdy. V Bohu nemůže být lež, kdyby v něm bylo něco rozporného, bylo by to znamení, že Bůh není.“

„V teologii by neměl být hledán rozpor, že by se tvrdilo A, a zároveň že A neplatí. Můžeme přijít na hranici, kde se řekne: nyní je to otázka jen pro víru.“

Dialog byl nahrán v pátek 7. října 2016 dopoledne na poděbradském proboštském úřadu, Palackého 72/23, Poděbrady.

MS: *Milý Vojtěchu, máme-li hovořit krátce o vašem životě, musíme též hovořit o tématech spjatých s životem kněze. Začněme prostě – do Poděbrad přicházíte z Chrudimi.*

VN: Narodil jsem se v Příbrami, kde jsem strávil prvních deset let svého života. Pak jsme se ale přestěhovali do Chrudimi, kde jsem bydlel až do léta roku 2016, než jsem přišel sem do Poděbrad.

MS: *Stručně můžeme říci: díky Chrudimi můžete sloužit v Poděbradech, neboť pokud byste byl v Příbrami, spadal byste do jiné diecéze.*

VN: Ano. Příbram patří do pražské arcidiecéze, nicméně Chrudim patří pod Hradec Králové. Poděbrady leží na hranici obou diecézí.

MS: *Jak jste se dostal k poslání „být knězem“? Jaké byly vaše motivy?*

VN: Od mládí jsem věděl, kam bych měl směřovat – a to byla matematika. Od dětství mě bavila i také mi šla. Účastnil jsem se různých soutěží. Věděl jsem, že studium matematiky je pro mě optimální cestou. Matematiku jsem také vystudoval. Během let jsem pocítil myšlenku, že bych se měl stát knězem. Protože se mi nepodařilo ji zahnat, hned poté, co jsem dokončil matematiku, jsem nastoupil do semináře. Letos v červenci jsem byl vysvěcen na jáhna a příští rok by mělo následovat kněžské svěcení.

MS: *Čím to, že ve vás matematika, její krása vzbudila cestu k dokonalým světům?*

VN: To, co mě na matematice vždy fascinovalo, byla její přesnost. Když něco tvrdí, musí to nejprve dokázat. Otázka Boha je též hledáním pravdy. V Bohu nemůže být lež, kdyby v něm bylo něco rozporného, bylo by to znamení, že Bůh není. Nic takového jsem nenašel, a proto jsem se vydal na cestu teologie.

MS: *Nebyl jste v hledání Boha osamocen? Rozuměli vám lidé, kteří vás obklopovali? Člověk je přece rozporný a situačně nestálý.*

VN: Na mé povolání měli vliv také lidé – kamarádi, s nimiž jsem trávil čas. Viděl jsem, jak sami hledají svůj vztah k Bohu, jak se snaží poctivě žít, jak se snaží klást si životní otázky, jak též hledají odpověď v Bohu. Právě to pro mě bylo povzbuzením, jak žijí, jak se modlí, jak se obětují.

MS: *Byli to studenti na matfyzu, případně jste nahlédl do křesťanského společenství?*

VN: Nyní myslím na kamarády v Chrudimi, ale i na matfyzu byli věřící lidé, s nimiž jsem navázal přátelství.

MS: *Zmínil-li jste matematicko-fyzikální fakultu – v místech, kde se nyní nachází, působil Albert Einstein. Ten měl zvláštní přístup k Bohu, prohlásil, že Bůh nehraje v kostky. Jak se vyrovnáváte s tezí tohoto slavného fyzika? Máme-li to zjednodušit: vše je dané, deterministické a není prostor pro lidskou svobodu.*

VN: My křesťané věříme, že člověk je svobodný – dokonce tak svobodný, že může říci Bohu ne. Jde o příběh prvních lidí, kteří chtěli být jako Bůh, případně příběh těch, kteří ukřižovali Božího Syna. Bůh v Ježíši měl tak velkou lásku, že i přes to respektoval naši svobodu, která jej přivedla na kříž. Můžeme říci: Bůh dává člověku velkou svobodu – i za cenu, že jej člověk odmítne.

MS: *Nezapomínejme – i někteří apoštolové jej odmítli.*

VN: Nebo Jidáš, jeden ze dvanácti nejbližších, jej zradil.

... Víra v životě ...

MS: *Tímto jsme skočili rovnou k Bohu, nicméně před tématem Boha je vhodné se dotknout víry. Jak důležitou roli pro vás hraje? Člověk už jako malé dítě věří, že uspořádání světa je správné, tiše věří v dobrou funkci rodičů, která mu dává jistotu. To však nemusí být přímo víra v Boha.*

VN: Jsou různé situace, kde nemáme tolik znalostí, které by nám dovolovaly přesně zjistit svým rozumem, jak to vše je. Týká se to obyčejných záležitostí dne. Když jedeme autobusem, také věříme řidiči, že nás doveze, že nepojede někam jinam, nebo že předtím nepil a nebudeme tedy obětí nehody. Nemůžeme se na to přesně spolehnout, ale věříme, že to dobře dopadne. A co víra v Boha? Každý člověk stojí před rozhodnutím: buď věří, že Bůh je, nebo věří, že Bůh není. Obojí je přístup víry.

MS: *Víra, že Bůh není, může být vírou destruktivní – lidé akcentují pozitivismus, hédonismus. Víra v Boha značí, že cítím potřebu umenšovat se, nevíra v Boha znamená, že jsem Bůh.*

VN: Víra je též darem. Je to dar, který jsem získal ve své rodině, který mi předali rodiče. To však neznamená, že by vše bylo automatické, že by se otázky ve víře nevyskytovaly.

MS: *Domníváte se, že k víře patří pochybnost?*

VN: Ano, a doplnil bych, že je uzdravující klást si otázky a hledat na ně odpovědi, nespokojit se s tím, že nyní nevím a vše nechám být. Je nutné hledat dál, tázat se.

MS: *I když člověk necítí přítomnost Boha, neznamená to, že Bůh neexistuje.*

... Bible v životě Vojtěcha Novotného ...

MS: *Pokročme dále – Jak vnímáte Bibli a její srozumitelnost?*

VN: Bible je knihou, ve které čteme, jak Bůh jednal a jedná v lidských dějinách. Je to kniha, která nepadla z nebe. Věříme, že je inspirovaná Bohem, ale že jejím autorem jsou i lidé. A proto ji zkoumáme též lidskými měřítky. Přitom si uvědomme, že je dobově podmíněná. Ale chce nám předat pravdu, která je zjevená Bohem a vede nás ke spáse.

MS: *Jaké otázky si při její četbě kladete? Vzpomínám si na jedno vaše kázání, v němž jste používal jednoduchou otázku: „Kdo to je?“ Vztahovalo se to ke spasiteli v dějinách Bible. Máte jednotící otázku, která vás provází při studiu Bible?*

VN: Celá Bible je odpovědí na otázky: Kdo je Bůh? Kdo je člověk? Říká, jak mezi sebou navazují vztah, který může souznít, ale někdy být i z lidské strany v rozporu.

MS: *Pokud tam jsou disonance, člověk se může začít tázat: proč zrovna já? To znamená – být v opozici k tomu, co je v realitě světa předkládáno. Člověk se může cítit jako volající na poušti: je osamělý – a ne plně pochopen.*

... Kněz a společnost ...

MS: *Jste jáhen a předpokládám, že po jáhenském svěcení přijmete kněžské svěcení. Co je podle vás úkolem kněze, případně duchovního v 21. století?*

VN: Jeho úkolem je přivádět lidi k Bohu a zvat Boha do lidských situací. To znamená, že kněz s lidmi prožívá důležité okamžiky, jako je narození dítěte, jeho výchova, svatba, pak i smrt a rozloučení se zemřelým. Ukazuje ve všech okamžicích na Boha. On je tím, kterého máme hledat. On je tím, kdo dává našemu životu smysl.

MS: *Dobrá – zeptejme se jinak: není vaše odpověď příliš reduktivní? Tím myslím: poznání Boha, narození, křest?*

VN: Jistě, kněžími nejsme jen ve chvílích svátečních a mimořádných, ale v každém okamžiku svého života. Když o půlnoci zazvoní telefon od lůžka umírajícího nebo někdo touží po smíření s Bohem, kněz by měl toto setkání bez váhání umožnit.

MS: *Váš kolega Mons. Vladimír Hronek zdůrazňuje, že kněz působí jako alter Kristus.*

VN: Bůh se k člověku sklání tak, že si povolává některé lidi, aby sám skrze ně k ostatním přicházel. A kněží nemusí být kdovíjak učením, výřeční, v lidských měřítkách dokonalí, avšak Bůh si je vybírá. Když kněz slouží mši svatou, je nástrojem Ježíše. Kněz pronáší při mši svatá Ježíšova slova: „To je mé tělo, to je má krev.“

MS: *Je tam důraz na zpřítomnění. Jste přesvědčen, že toto je důležitější než tři okamžiky narození, svatba, odchod ze života? Není právě všednost kněžského povolání důležitější? Během všedního dne je člověk konfrontován s životem lidí, o nichž se hovoří v Bibli.*

VN: Bible je příběhem lidí, v jejichž životech jednal Bůh – a to ve dnech každodenních, tak i výjimečných. Tak se to odehrává i v našem životě. Bůh jedná a my mu svěřujeme významné chvíle, ale i každodenní starosti, kdy se s ním můžeme setkávat a čerpat od něj sílu.

... Teologie a její význam ...

MS: *Oficiálně jste teolog – co může teologie říci nepoučenému člověku, který žije vzdálen od míst fakult? Tomáš Akvinský, vrcholný scholastik, ve své Summě teologické se snažil vysvětlit, že teologie je věda.*

VN: Když jsem studoval matematiku, říkal jsem si: jaké to bude, když budu studovat teologii. Nebudou to náhodou nějaké zbožné „povídáčky“? Teologie je věda o Bohu. Je to věda logická, která nejedná proti rozumu. My svým rozumem můžeme poznávat to, jak Bůh jedná, i když jeho přístup nejsme s to vyčerpat.

MS: *Sám víte, že kritický osvícenec Immanuel Kant vyvrátil důkazy boží existence, které poskytl Tomáš Akvinský. Důležité je přitakání Bohu. Teze, jimiž se zabývají studenti teologie, mohou považovat za bludné. Kdo je prostoupen vírou a úctou k Bohu, pro toho důkazy vyvráceny nejsou.*

VN: V teologii by neměl být hledán rozpor, že by se tvrdilo A, a zároveň že A neplatí. Můžeme přijít na hranici, kde se řekne: nyní je to otázka jen pro víru. Toto náš rozum posoudit nedokáže. Tam se právě člověk rozhoduje, zda uvěří, nebo ne. V tom přichází Boží dar, což je víra.

MS: *Kdo dnes čte teologické traktáty? Jen vzpomeňme – O obci boží od svatého Augustýna, čím jste byl osobně osloven? Je dobré jít prověřenými cestami.*

VN: Velkým dílem středověku je Summa teologická od svatého Tomáše Akvinského. Když jsme četli jednu její část, bylo velmi obohacující vidět, jednak kolik materie Tomáš Akvinský pojal a jak se snažil vystihnout základní otázky, základní námitky i odpovědi na ně.

MS: *Myslíte si, že je Tomáš Akvinský v křesťanském učení stále velkou osobností, která se zdůrazňuje?*

VN: Zajisté. Tomáš Akvinský je jednou z nejdůležitějších postav křesťanské teologie.

... Filozofie a její význam při studiu teologie ...

MS: *Při studiu jste se setkával s filozofií. Čím je pro vás tato nauka? Někdo by mohl říci: filozofie je služkou teologie. Jak tuto pozici vnímáte vy? Víme, že slovo filozofie je slovem zneužívaným, protože filozofie je i konceptem uspořádání světa.*

VN: Filozofie se snaží odpovědět na otázky, které si člověk klade. Snaží se odpovědi hledat pravdivě, poctivě, rozumem, bez odmítnutí víry, že Bůh je. Víme to z Písma i zjevení.

MS: *Je to schopnost odmítnutí dogmat, zapojení kritického myšlení, že teologie vychází z jasně daných premis – ty jsou dané, neměnné. To však filozofie nemá, nebo je můj pohled chybný? Kladu otázku – a tu mnohdy rozbíjí dogmata.*

... Kněžské povolání ...

MS: *Pokročme dále: kněz během svěcení slibuje loajalitu církvi. Jak o ní uvažujete? Přišel jste do míst, kde se narodil váš jmenovec svatý Vojtěch. Poděbrady jsou pro vás prvním zastavením. Jdete tam, kam doporučí pan biskup, případně jeho spolupracovníci. Jak nad tímto uvažujete?*

VN: Zatím jsem zažil jen jednou, že mi pan biskup říkal, kam mě posílá. Čekal jsem, které místo se ozve. A když zazněly Poděbrady, uvědomil jsem si, že kousek odtamtud se narodil svatý Vojtěch, můj patron. Jak krásné je zde začínat!

MS: *Vojtěch slouží svatému Vojtěchu.*

VN: Těšil jsem se, až sem půjdu, i když jsem zdejší kraj neznal. Přemýšlel jsem, jaké to tu bude, jací tu budou lidé, co budu dělat. Pan biskup ví, kam je potřeba, abych šel. A až jednou řekne, půjdu zase dál.

MS: *Říkáte to tak odevzdaně. Mezi námi jsou lidé, kteří usilují o kariérní vzrůst. Žijeme v době, která je kariérismem prostoupena. A vy to asi necháte v rukou božích: buď vůle Tvá. Jak nad tímto uvažujete?*

VN: Kristus nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil. Doufám, že během svého života nezapomenu, abych sloužil. Abych nehledal, aby mi druzí sloužili, a já šel do vysněných míst a pozic.

MS: *Každý má zájem o nějaký vzestup: stát se biskupem, kardinálem, neřku-li papežem...*

VN: Myslím si, že většina biskupů, když se dozvěděli o svém jmenování, to prožívala jako těžký okamžik. Zde platí: komu se mnoho svěřilo, od toho se hodně očekává. Na druhou stranu, pokud by tento úkol nevzali, jednou by možná dostali otázku: Jak to, že jsi nepřijal, k čemu jsem tě volal?

MS: *Myslíte si, že v Čechách jsou lidé, kteří upřednostňují spíše službu sami sobě než druhým?*

VN: I v církvi je samozřejmě mnoho nešvarů. Může se v ní objevit třeba kariérismus. Ale přesto přese všechno církve trvá po 2000 let. Jde o důkaz toho, že Bůh si to řídí přes lidskou slabost.

MS: *Lidé si tuto skutečnost neuvědomují. Když řeknete před někým církev, lidem se vybaví: majetek, restituce. Vzpomeňme na Jana Husa - i on viděl zkaženost. Vystupoval nediplomaticky, a proto byl z tohoto světa odvolán, avšak kvůli tomu si jej dnes připomínáme. Vojtěchu, přeji vám, aby se vám v Poděbradech dařilo a nechtě máte kolem sebe mnoho těch, kteří budou naslouchat recepci víry v Boha, tak i vašim poznatkům o matematice.*

VN: Děkuji všem za přijetí v Poděbradech.